

Tento seminář je věnován metodě standardních nákladů a standardům. Metoda standardních nákladů a výnosů je metodou nákladového účetnictví, ve které se veškeré vstupní a výstupní veličiny s vazbou na výkon zúčtovávají podle standardizovaných vazeb.

Standard je objektivní měřítko použitých zdrojů za stanovených podmínek. Standard se stanovuje buď podle reálně dosažitelné úrovně výkonů, která předpokládá efektivní úroveň provádění činnosti, ale zahrnuje běžné ztráty, přerušení provozu strojů apod. nebo podle ideální úrovně výkonů, která nepřipouští žádné ztráty a je dosažitelná pouze při nejvýhodnějších podmínkách (v tomto případě je však třeba mít na zřeteli případné motivační důsledky takto striktně stanovených standardů).

Pro každý výrobek jsou předem stanoveny standardní vstupy vyžadované pro výrobu (u všech položek jsou jak informace o ceně tak o množství) a jeho standardní cena. Takovému přehledu se říká **standardní výrobková specifikace**.

Standard vychází z plánovaných hodnot a v rámci standardů lze počítat **standard výnosů (standardní výnosy)** – kolik očekávám výnosů za prodej výrobků, **standard nákladů (standardní náklady)** – kolik očekávám, že budu muset vynaložit peněžních prostředků za výrobu výrobku či výrobků, **standard zisku (standardní zisk)** – kolik očekávám, že bude můj zisk, popř. **standard marže (standardní marži)** – kolik očekávám, že bude má marže, kterou vypočítám jako standardní prodejní cena (očekávaná prodejní cena) – standardní (očekávané) variabilní náklady

Příklad 1

Společnost Brener šije sportovní bundy. Plánovaný objem výroby a prodeje v měsíci leden byl 12 000 ks bund. Předpokládaná prodejní cena byla stanovena ve výši 7 000 Kč. Norma spotřeby základního jednicového materiálu činí 3 bm na jednu bundu, předem stanovená cena 1 bm materiálu byla stanovena ve výši 800 Kč. Variabilní režijní náklady jsou závislé na počtu hodin práce. Výše variabilních režijních nákladů na jednu hodinu činí 200 Kč a ušití jedné bundy trvá 3 hodiny (norma spotřeby času). Fixní náklady byly rozpočtovány limitem ve výši 24 000 000 Kč.

Ve skutečnosti se vyrobilo a prodalo 10 000 ks bund, skutečná spotřeba jednicového materiálu činila 30 100 bm a skutečný počet hodin práce byl 32 000 hodin. Skutečná výše nákladů a výnosů byla následující:

Skutečné výnosy z prodeje	71 500 000 Kč
Skutečná spotřeba jednicového materiálu	24 170 000 Kč
Skutečná výše variabilních režijních nákladů	6 080 000 Kč
Skutečná výše fixních nákladů	24 250 000 Kč

Úkoly:

1. Stanovte standardy na 1 bundu
2. Zjistěte rozpočtovaný (standardní) a skutečný zisk

Řešení:

Ad) 1

Standardní prodejní cena		7 000 Kč
Standardní jednicové náklady na 1 ks	3 * 800	2 400 Kč
Standardní variabilní režijní náklady na 1 ks	3 * 200	600 Kč
Standardní marže na 1 ks marže		4 000 Kč
Standardní fixní náklady na 1 ks		2 000 Kč
Standardní zisk na 1 ks		2 000 Kč

Ad) 2

Položka	Rozpočet	Skutečnost
Výnosy z prodeje	84 000 000 (7 000 * 12 000)	71 500 000
Jednicové náklady	28 800 000 (2 400 * 12 000)	24 170 000
Variabilní režijní náklady	7 200 000	6 080 000
Marže	48 000 000	41 250 000
Fixní režijní náklady	24 000 000	24 250 000
Zisk	24 000 000	17 000 000

Příklad 2

Vypočítejte výši standardu přímého materiálu na jeden kus výrobku a následně standard výrobku, znáte-li údaje o následujících položkách: Nákupní cena materiálu na 1 ks činí 108 Kč, přeprava nákladním automobilem od dodavatele za určitý počet hodin po objednávce 13,20 Kč, příjem a manipulace 1,50 Kč, množstevní sleva 2,70 Kč. Standard kvality pro určitý výrobek, do jehož produkce vstupuje nakoupený materiál, musí zohlednit nejen potřebné množství tohoto materiálu, ale i nutný provozní odpad (např. prořez). Spotřeba materiálu 1 ks činí 81 kg, nutný odpad 6 kg a zmetkovost (zmetkovitost) 3 kg.

Řešení:

Abychom mohli vypočítat standard přímého materiálu na jeden výrobek, je nejprve nutné vypočítat standardní pořizovací cenu za 1 kg. Tu vypočítáme následujícím způsobem:

Nákupní cena materiálu	108 Kč
Přeprava nákladním autem od dodavatele	13,20 Kč
Příjem a manipulace	1,50 Kč
Množstevní sleva	- 2,70 Kč

Standardní pořizovací cena za 1 kg	120,00 Kč
---	------------------

Nyní, když známe standardní pořizovací cenu za 1 kg, je potřeba zjistit, kolik kg materiálu bude potřeba k výrobě určitého výkonu. To zjistíme následovně:

Spotřeba materiálu	81 kg
Nutný odpad	6 kg
Zmetkovost	3 kg
Spotřeba materiálu	90 kg

Jakmile jsme v rámci standardu určitého výkonu zjistili jak pořizovací cenu přímého materiálu (hodnotový ukazatel), tak i množství potřebné pro jeho výrobu, můžeme celkovou standardní cenu přímého materiálu konkrétního výkonu vypočítat takto:

90 kg x 120 Kč	10 800 Kč za jeden výkon
----------------	--------------------------

Tato výsledná hodnota (10 800 Kč) se pak objeví v kalkulaci konkrétního výkonu v kalkulační položce „Přímý materiál.“

Příklad 3

Vypočítejte výši standardu přímých osobních nákladů na hodinu výrobku a následně standard výrobku, jestliže se osobní náklady skládají ze mzdových nákladů, pojistného na sociálním zabezpečení a zdravotního pojištění. Mzdový tarif pracovníka za hodinu činí 270 Kč, prémie a odměny 30 % ze mzdového tarifu, pojistné na sociální zabezpečení 25 % ze mzdových nákladů a pojistné na zdravotním pojištění 9 % ze mzdových nákladů. Čas zaměstnance potřebný na výrobu jednoho výrobku činí 5,7 hodin, prostoje 0,3 hodinu, údržba výrobních zařízení 0,9 hodin, odstraňování zmetkovitosti 0,6 hodiny.

Abychom byli schopni určit výši přímých osobních nákladů, je nejprve nutné vypočítat hodinové sazbu osobních nákladů za zaměstnance.

Mzdový tarif pracovníka	270 Kč
Prémie a odměny	81 Kč
Pojistné na sociálním zabezpečení	87,75 Kč
Pojistné na zdravotním pojištění	31,59 Kč
Přímé osobní náklady na 1 hodinu	470,34 Kč

Jestliže jste již vypočetli mzdové náklady na hodinu práce zaměstnance, je potřeba dále vypočítat dobu, po kterou daný zaměstnanec vyrábí jeden výrobek.

Základní čas zaměstnance na výrobek	5,7 hod.
Prostoje	0,3 hod.
Údržba výrobních zařízení	0,9 hod.
Odstraňování zmetkovitosti	0,6 hod.
Počet normohodin na jeden výrobek	7,5 hod.

Na základě znalosti hodinové sazby osobních nákladů a normohodin lze zjistit celkovou výši přímých mzdových nákladů na jeden výrobek, a to následovně:

7,5 hod. x 470,34 Kč	3 527,55 Kč za jeden výrobek
----------------------	------------------------------

Tato výsledná hodnota (3 527,55 Kč) se pak objeví v kalkulaci konkrétního výkonu v kalkulační položce „Přímé mzdy.“